

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

Mårtenson, Nils
Tel: 010-698 16 03
nils.martenson
@naturvardsverket.se

BESLUT
2026-02-20

Ärendenummer
NV-26-002808

Skandinaviska björnprojektet
Att: Jonas Kindberg
Jonas.Kindberg@slu.se

Beslut om tillstånd för jakt för forskningsändamål

Beslut

Naturvårdsverket beslutar att ni får eller får låta fånga björn för forskningsändamål.

Tillståndet är giltigt för personer som arbetar på uppdrag av Skandinaviska björnprojektet.

Naturvårdsverket medger att jakten får ske på annans jaktmark.

Vidare beslutar Naturvårdsverket att jakt med stöd av detta beslut får ske under hela dygnet, att jakten får ske med hjälp av fast eller rörlig belysning samt att motordrivna fortskaffningsmedel får nyttjas vid jakten.

Beslutet ska delges med kungörelsedelgivning och gälla utan hinder av att det har överklagats.

Villkor

Som villkor för detta beslut gäller följande:

1. Tillståndet är giltigt i hela Sverige från och med beslutsdatum till och med 2029-12-31.
2. Tillståndet omfattar fångst av 300 björnar under beslutsperioden. Endast de björnar som skadas så allvarligt i samband med fångst att de inte kan antas överleva, är allvarligt sjuka eller skadade sen tidigare eller som av andra skäl inte bedöms ha möjlighet att överleva i frihet får avlivas.
3. Fångsten ska bedrivas på ett sådant sätt att riskerna för att ungar varaktigt skiljs från modern minimeras.
4. Fångade björnar ska efter genomförda åtgärder snarast möjligt återges friheten på samma plats som där de fångats.

5. En kopia av detta tillstånd samt ett personligt skriftligt uppdrag från tillståndshavaren ska medföras vid all sådan jakt som bedrivs med stöd av detta tillstånd.
6. Berörda markägare och i förekommande fall jakträttshavare ska underrättas, om möjligt före jakten, gällande all sådan jakt som bedrivs med stöd av detta tillstånd. Detta gäller även i förekommande fall berörd sameby.
7. Polismyndigheten och berörda länsstyrelser ska hållas underrättade om den jakt som bedrivs med stöd av detta tillstånd.
8. Jakten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl annat vilt, friluftslivsutövande människor och rennäringen.
9. Djur som omkommer eller skadas och avlivas vid verksamheten ska genom er försorg transporteras till Statens veterinärmedicinska anstalt, alternativt kan prover tas i samråd med Statens veterinärmedicinska anstalt och skickas in dit.
10. Rapport om skadade, avlivade eller avlidna björnar enligt punkten ovan ska utan dröjsmål skickas till Naturvårdsverket.
11. Under åren 2027 – 2030, ska ni senast den 1 januari varje år, inkomma med en skriftlig rapport gällande föregående år till Naturvårdsverket om hur många björnar som fångats, samt i övrigt om var och hur verksamheten bedrivits. Rapporten märkt med detta besluts diarienummer, skickas till registrator@naturvardsverket.se.

Beslutet kan komma att ändras eller återkallas om villkoren inte följs, om verksamheten utsätter vilt för onödigt lidande, om det tillkommit nya omständigheter eller beslutet anses felaktigt av någon annan anledning.

Bakgrund

Skandinaviska björnprojektet har inkommit med en ansökan om tillstånd gällande undantag från vissa bestämmelser i jaktlagstiftningen för forskningsändamål. Projektet har sedan tidigare haft ett liknande tillstånd i beslut NV-01278-22. Av inskickad ansökan framkommer i huvudsak följande.

Projektet bedriver både tillämpad och grundforskning inom ekologi, biologi samt veterinär- och humanmedicin på vilda björnar i Skandinavien sedan 1984. Det innebär att björnar fångas (ca 60 per år) och förses med sändare så att björnarna kan följas samt för att samla data för behoven inom forskning och förvaltning av björnpopulationen. Det finns också en humanmedicinsk forskning som har fokus på att förstå fysiologin hos björnen vid hibernering (när björnen ligger i idet), som kan ge ökad förståelse för behandling av sjukdomar som drabbar människor. Projektet finansieras huvudsakligen av Naturvårdsverket och Miljødirektoratet i Norge.

Ansökan avser fångst av upp till 300 individer av björn under perioden 2026-01-01- 2029-12-31. Skandinaviska björnprojektet följer individer över deras livstid med GPS halsband. Kompletterande information kan fås från DNA och viltkameror men inte ersätta fångst och märkning. Ingen avlivning är aktuell. Om björnar utgår ifrån studien så släpps de fria, dvs. halsband etc. plockas av. Antalet individer har reducerats i forskningen över tid men det behövs ändå en tillräcklig provstorlek för att kunna genomföra studierna. Björnarna fångas med hjälp av bedövningsgevär från helikopter eller marken.

Ansökan avser hela Sverige, verksamheten bedrivs dock huvudsakligen i Dalarna-, Gävleborg- samt Jämtlands län. Tillstånd för jakt på annans jaktmark kan behövas i vissa situationer. En björn kan flytta sig långa sträckor (>400 km) och deras levnadsområden är stora (500 - 1500 km²). Under fångsten är det inte möjligt att förutse var björnen finns eller var den somnar. Tiderna från upptäckt till fångst är korta. Björnarna släpps tillbaka i naturen efter fångst och provtagning men förses med radiosändare. De björnar som utgår ur studien får instrumenteringen borttagen och släpps fria i samma område som fångsten skedde.

Godkännande avseende forskningen finns från Uppsala djurförsöksetiska nämnd Dnr. 5.8.18-21638/2023.

Skäl

Aktuella bestämmelser

Även om jakt annars inte är tillåten får Naturvårdsverket, enligt 31 § första stycket 1 jaktförordningen (1987:905), i det enskilda fallet ge tillstånd till jakt om det behövs för bl.a. forskningsändamål. En förutsättning för att sådan jakt ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarande status hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Vid jakt med stöd av 31 § jaktförordningen får Naturvårdsverket medge undantag från de inskränkningar i jakten, gällande tidpunkt på dygnet för jakt med skjutvapen, som gäller enligt 9 § jaktförordningen. Detta följer av tredje stycket i sistnämnda bestämmelse.

Av 15 a § jaktförordningen framgår att Naturvårdsverket i det enskilda fallet får besluta om undantag från förbudet att vid jakt använda belysning utöver vad som är tillåtet enligt 14 §, om det är fråga om jakt som avses i 31 § första stycket.

Enligt 21 § jaktförordningen får Naturvårdsverket när det är fråga om jakt enligt 31 § första stycket 1 jaktförordningen medge undantag från förbudet mot jakt från motordrivna fortkäffningsmedel i 31 § första stycket jaktlagen.

Av 32 § andra stycket jaktförordningen framgår att det fordras tillstånd av Naturvårdsverket för att få fånga eller fälla djur eller ta fåglars ägg på någon annans jaktmark i syfte att märka eller undersöka djuren eller äggen. Den som har fått ett sådant tillstånd skall underrätta jakträttshavaren om sin verksamhet.

Enligt 9 b § jaktförordningen ska det i beslut som avses i 21 och 31 §§ samma förordning anges vilka arter som berörs och antalet djur som får fällas, vilka medel och metoder som får användas, vilken tid och vilket område som avses, de villkor som i övrigt behövs för att så långt som möjligt undvika skador och olägenheter av betydelse för den berörda artens bestånd och den kontroll som kommer att ske.

Med stöd av 59 § jaktförordningen får Naturvårdsverket förordna att beslut enligt jaktförordning ska gälla utan hinder av att det har överklagats.

Om en obestämd krets ska delges ett beslut får det enligt 49 § delgivningslagen

(2010:1932) ske genom kungörelsedelgivning.

Naturvårdsverkets bedömning

Naturvårdsverket bedömer att det finns skäl att bevilja jakt för forskningsändamål i enlighet med 31 § första stycket jaktförordningen. Ansökan avser jakt efter ett begränsat antal individer av björn där samtliga åter släpps fria efter genomförda studier. Därmed bedöms inte verksamheten försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten i dess naturliga utbredningsområde. Vidare bedöms det heller inte finnas någon annan lämplig lösning för att kunna bedriva en ändamålsenlig forskning.

För att kunna bedriva en ändamålsenlig och effektiv forskning samt för att effektivisera hanteringen av djuren och reducera den tid som de utsätts för stress och lidande bedömer Naturvårdsverket att jakt ska få ske dygnet runt med stöd av 9 § jaktförordningen, att jakt ska få ske med hjälp av motordrivna fortskaffningsmedel i enlighet med 21 § jaktförordningen samt användandes fast eller rörlig belysning i enlighet med 15 a § jaktförordningen. Av ovan nämnda skäl bedömer Naturvårdsverket också att jakten kan behöva utföras på annans jaktmark i enlighet med 32 § jaktförordningen.

Det finns skäl att förena tillståndet med villkor för att berörda ska få kännedom om verksamheten samt för att undvika att vilt utsätts för onödigt lidande.

Beslutets verkställande och kungörelse

Beslutet förenas med ett verkställighetsförordnande då det är av vikt att jakten ska kunna inledas omgående. Forskningen är pågående och bör kunna fortsätta utan uppehåll.

Beslutet ska delges med kungörelsedelgivning. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Naturvårdsverket på Virkesvägen 2 i Stockholm alt. Forskarens väg 5 i Östersund och på vår webbplats www.naturvardsverket.se.

Upplysningar

Detta beslut fräntar er inte ansvar att inhämta andra nödvändiga tillstånd eller dispenser som kan komma att krävas för att få genomföra forskningen. Sådana tillstånd kan exempelvis vara medgivande från berörd myndighet för fångst i skyddade områden.

Av 8 kap. 6 § punkt 5 Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt framgår bl.a. att jakt i syfte att kemiskt immobilisera vilt får ske på uppdrag av forskningsinstitution som har tillstånd från försöksdjursetisk nämnd. Även ytterligare bestämmelser kring kemisk immobilisering av vilt återfinns i 8 kap. samma föreskrifter.

Upplysningar om hur man överklagar detta beslut, se bilaga. Enligt 58 § jaktförordningen kan den del av beslutet som stödjer sig på 21, 31, 32 och 59 §§ samma förordning överklagas. Den del av beslutet som stödjer sig på 9 och 15 a §§ jaktförordningen får inte överklagas.

Detta beslut har fattats av tf enhetschefen Hanna Ek efter föredragning av handläggaren Nils Mårtenson. I ärendets handläggning har även juristen Andreas Ahlén deltagit.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter

För Naturvårdsverket

Hanna Ek

Nils Mårtenson

Kopia till:
Samtliga länsstyrelser
Statens veterinärmedicinska anstalt
Polismyndigheten

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten i Stockholm.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och det ska vara undertecknat.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.